Мостай Кәрим

Таштарға ла

гөлдәр үçтерзе шағир...

куйынынан урғылған Ағизел
ы һәм бәрәкәтле, тормоштоң үҙе

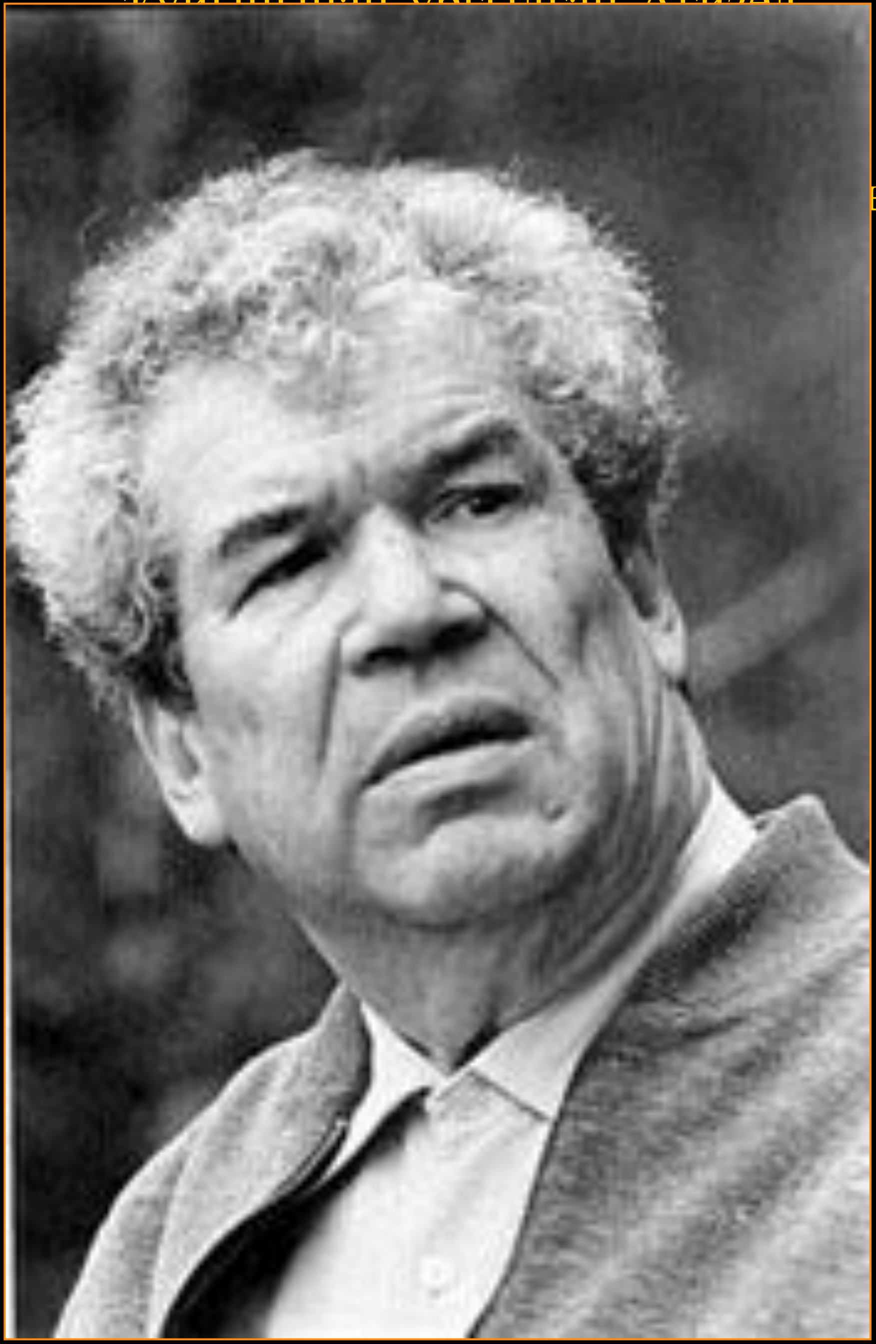

Башҡортостандың төҫ ташламаҫ гәүһәрҙәре араһында тыуған ер
ҡуйынынан урғылған Ағиҙел
кеүек алсаҡ һәм моңло, Урал
кеүек олпат һәм уйсан,
далаларыбыҙ кеүек киң һулышлы һәм бәрәкәтле, тормоштоң үҙе кеүек
тәрән тамырлы
Мостай Кәрим ижады бар.

Рауил Бикбаев.

ауылында тыуып үҫкән. Ғәзиз тыуған яғының матур тәбиғәте, инәһененең изгелекле кәңәш – теләктәре Мостай күңеленә мәңгелеккә һалына. Ул ҡайҙа ғына йөрөһә лә, ниҙәр генә күрһә лә тыуған иленән илһам алып йәшәй һәм моңло йырҙар булып яңғырай.

... Бал ҡорттары нисек йыйһа
Туғайҙарҙа гөл балын.
Шулай алам һинән, илем,
Йырҙарымдың илһамын.

Мостай Кәрим Дим буйының гүзәл төбәге – Шишмә районы Келәш ауылында тыуып үҫкән. Ғәзиз тыуған яғының матур тәбиғәте, инәһененең изгелекле кәңәш – теләктәре Мостай күңеленә мәңгелеккә һалына. Ул ҡайҙа ғына йөрөһә лә, ниҙәр генә күрһә лә тыуған иленән илһам алып йәшәй һәм моңло йырҙар булып яңғырай.

... Бал ҡорттары нисек йыйһа
Туғайҙарҙа гөл балын.
Шулай алам һинән, илем,
Йырҙарымдың илһамын.

Иҫемдә алтын һуҡмаҡҡа
Тәү аяҡ баҫҡан көнөм –
Тәү башлап мәктәп ишеген
Үрелеп асҡан көнөм.

Һин уҡытыусым, шундай наҙлап
Ҡараның күҙҙәремә.
Һүнмәҫлек ҙур дәрттәр һалдың
Бәләкәс йөрәгемә...

Ышан, атай, һин эйәрләп биргән

Аҡбуҙ атым минең абынмаҫ,

Йәшең тамған был ҡылысты, әсәй,

Ышан, атай, һин эйәрләп биргән

Аҡбуҙ атым минең абынмаҫ,

Йәшең тамған был ҡылысты, әсәй,

Һуғарырмын дошман ҡанына.

Һаумы, тиҙәр гөлдәр...

Ауылымдың тугайҙары аша
Алыҫтарҙан ҡайтып киләмен,
Шишмәләргә ятып һыуҙар эсәм
Һәм эйелеп өҙәм еләген.

Гөлдәр миңә: “һаумы,һаумы!”-тиҙәр,
Алдарыма хуш еҫ сәсәләр.
Бик һағындым һеҙҙе,бик һағындым,
Үҙ еремдә үҫкән сәскәләр.

Һуғыштан ҡайтҡас,
Мостай Кәрим ижад эшенә
тотона һәм бик күп
йәмәғәт эштәре алып бара.

эшмәкәрлеге өсөн ике тапҡыр
Ленин, ике Хеҙмәт Ҡыҙыл

Әҙәбиәт өлкәһендә күп яҡлы эшмәкәрлеге өсөн ике тапҡыр Ленин, ике Хеҙмәт Ҡыҙыл Байраҡ, Халыҡтар дуҫлығы, Почет Билдәһе ордендары менән бүләкләнә. Яҙыусы С.Юлаев исемендәге, К.С.Станиславский исемендәге РСФСР дәүләт премияһы һәм СССР дәүләт Премияһы лауреаты, Социалистик Хеҙмәт Геройы.

Башҡортостандың халыҡ шағиры тигән

Башҡортостандың халыҡ шағиры тигән ҙур исем М.Кәримгә **1963** йылда бирелә.

Әсәй!
Мине күптән еңгән булыр ине
Ҡаршы елдәр, ҡаты яралар,
Һин тормаһаң әгәр, ҡалҡан булып,
Хәүеф менән минең арала.

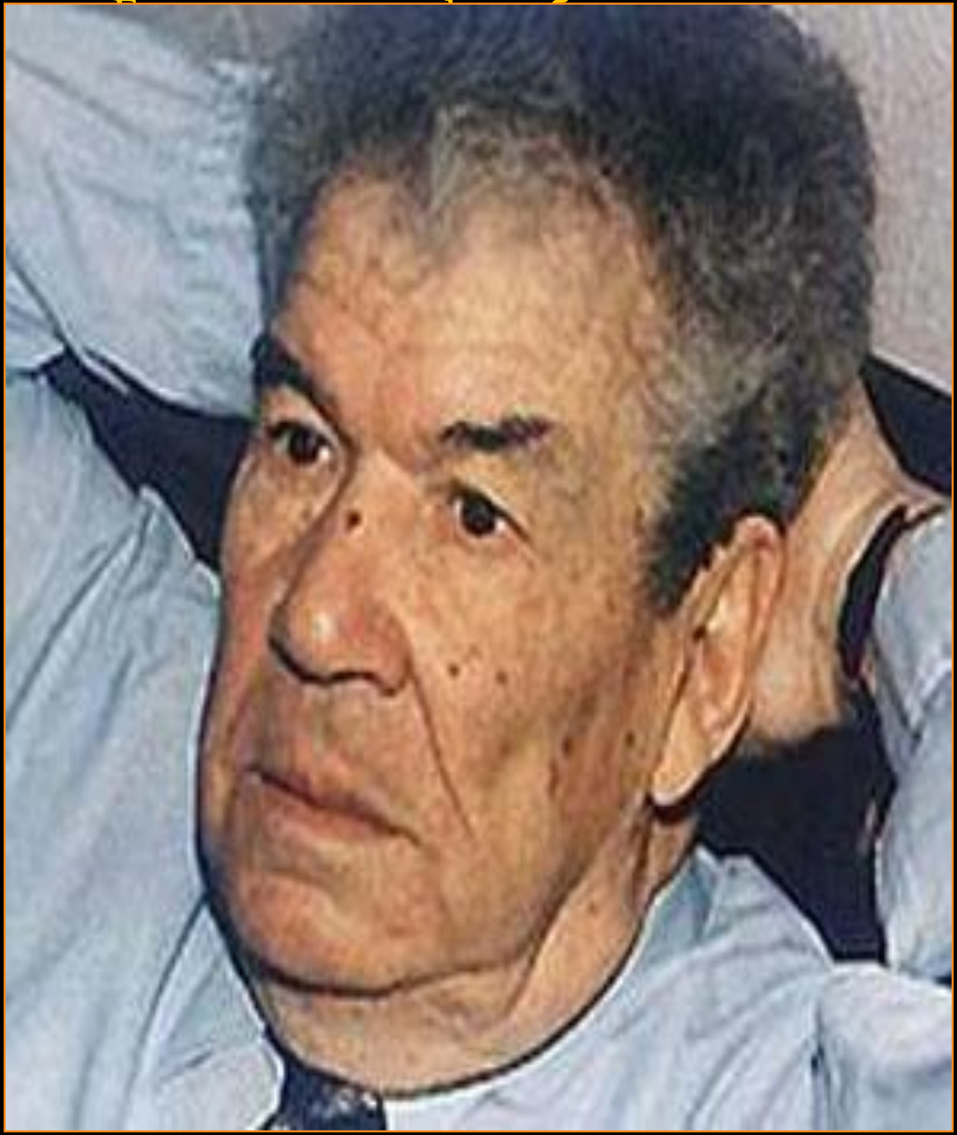

Әсәй!
Мине күптән еңгән булыр ине
Ҡаршы елдәр, ҡаты яралар,
Һин тормаһаң әгәр, ҡалҡан булып,
Хәүеф менән минең арала.
Бирешмәсе, зинһар, бирешмәсе,
Терелә күр инде, әсәйем.
Тағы бер аҙ һинең ышығында
Хәүеф-хәтер күрмәй йәшәйем.

М.Кәримдең “Үлмәҫбай”, “Ҡара һыуҙар”, “Йылмайыу” поэмалары бөтә республика уҡыусыларына яҡшы таныш.
Унының “Яңғыҙ ҡайын”, “Ҡыҙ урлау”, “Салауат”, “Айгөл иле”, “Ташлама утты, Прометей!” пьесалары республика тамашасыларына киң билдәле. “Ай тотолған төндә” трагедияһы Мәскәүҙә һәм илебеҙҙең бик күп театрҙарында ҡуйылды.

Мостай Кәримдең “ Өс тағаны” нан өйрәнгән дуçлыҡҡа таянабыҙ, “Ай тотолған төндә”, ”Салауат”, “Ташлама утты,Прометей!” трагедияларын уҡып тарихҡа бағабыҙ,быуаттар һулышын тоябыҙ, ил һәм халыҡтың яҙмышын аңларға өйрәнәбеҙ.

Минән унды микән бүтәндәр?

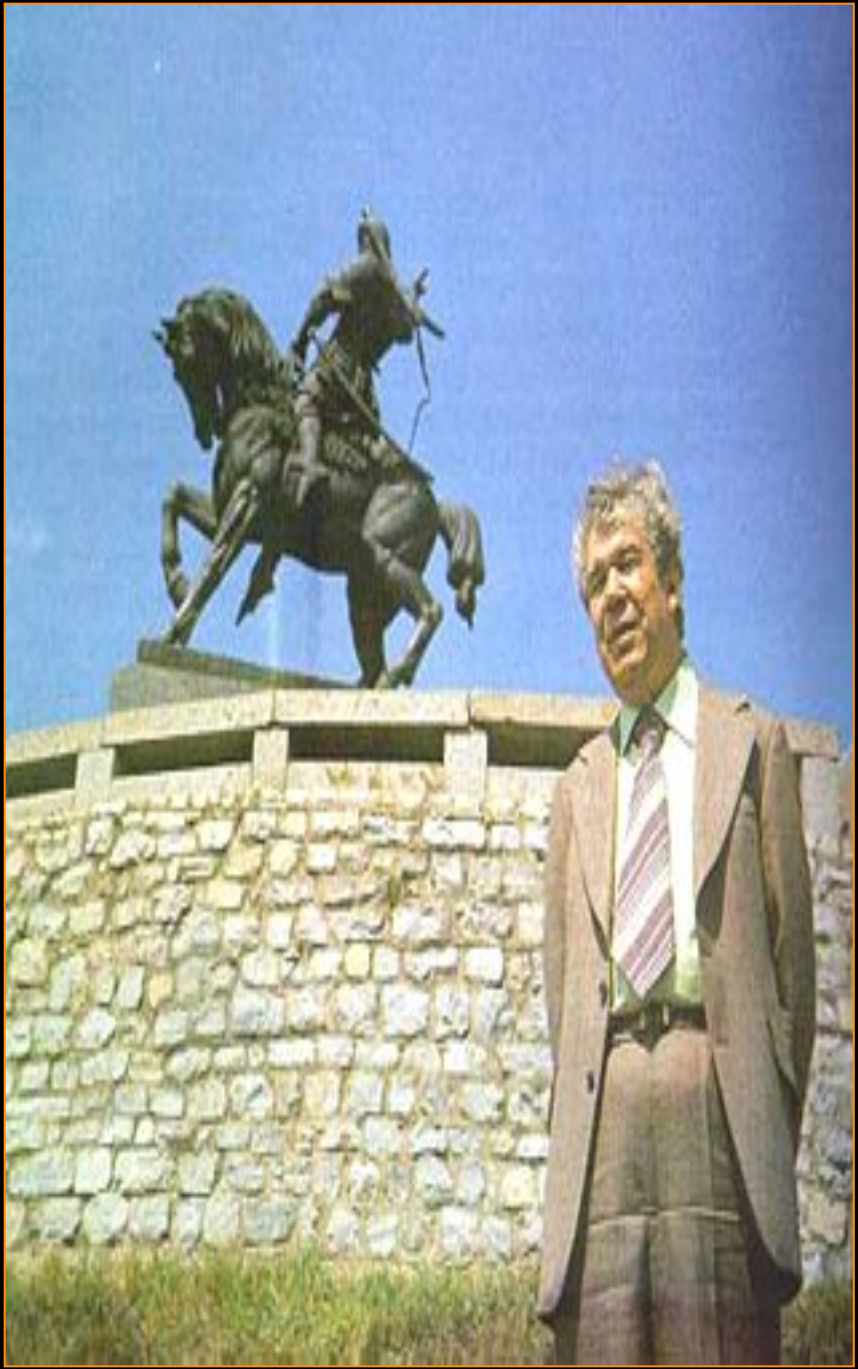

мең

Күп нәмәнән ундым, рәхмәт һеҙгә,
Хәйерле төн һеҙгә үткәндәр.
Эйе, ундым – күп нәмәнән ундым,
Минән унды микән бүтәндәр,
Минән унды микән бүтәндәр?
Эйе, ундым, күп нәмәнән ундым,
Минән унды микән бүтәндәр,
Минән унды микән бүтәндәр?

Ундыҡ һеҙҙән, Мостай ағай, мең – мең
тапҡыр ундыҡ! Сөнки һеҙ -
таштарға ла гөлдәр үҫтерер шағир!
Башҡортостан туғайҙарының хуш
еҫле сәскәләренән мәңге һулымаҫ
ижад гөлләмәләре үргән ижадығыҙ
беҙҙең күңелдәребеҙҙә бер осҡон
булып йәшәй һәм йәшәйәсәк!